

Sygn. akt I ACa 941/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gawinek (spr.)
Sędziowie:	SA Mirosława Gołuńska SA Edyta Buczkowska-Żuk
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2015 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w G.

przeciwko J. P., R. K. i (...) spółka jawna w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 7 października 2014 r., sygn. akt I C 863/14

I. zmienia zaskarżony wyrok o tyle tylko, że zasądzoną w punkcie pierwszym kwotę 163.438,15 euro zmniejsza do kwoty 154.077,11 euro (sto pięćdziesiąt cztery tysiące siedemdziesiąt siedem euro i jednaście centów) i oddala powództwo co do należności głównej ponad zasądzoną kwotę;

II. oddala apelacje pozwanych w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Edyta Buczkowska-Żuk Małgorzata Gawinek Mirosława Gołuńska

Sygn. akt I ACa 941/14

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. pozwem złożonym w postępowaniu nakazowym, w dniu 21 maja 2012 roku, wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych (...) spółki jawnej w S., J. P. i R. K. kwoty 163.438,15

euro, z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, od dnia wniesienia powództwa. Złożył też wniosek o zasądzenie od pozwanych kosztów postępowania.

Powód podał, że jego roszczenie wynika z zawartego 4 grudnia 2009 roku porozumienia w sprawie spłaty zadłużenia, wynikającego z umowy Nr (...) o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej w walucie wymiennej nominowanego w złotych, z dnia 7 listopada 2001 roku, zmienionej porozumieniem z 29 sierpnia 2003 roku oraz porozumieniem z 19 grudnia 2005 roku. Skierowanie pozwu przeciwko J. P. i R. K. powód uzasadnił udzielonym przez nich poręczeniem cywilnym. Powód wskazał też, że nie dopełnienie przez pozwanych warunków porozumienia z 4 grudnia 2009 roku, spowodowało jego wypowiedzenie przez Bank w dniu 16 września 2010 roku. Wezwanie pozwanych do zapłaty okazało się bezskuteczne.

Według powoda jego wierzytelność w stosunku do pozwanych na dzień 15 maja 2012 roku wynosiła łącznie 163.438,15 euro i została ujęta w wyciągu z ksiąg banku (k-ty 2-3).

Zarządzeniem z 8 października 2012 roku, sprawa została skierowana do postępowania zwykłego (k.53).

Pozwani wnieśli o odrzucenie pozwu lub oddalenie powództwa w całości. Ponadto o zasądzenie od powoda na rzecz każdego z nich kosztów zastępstwa procesowego, w wysokości potrójnej stawki minimalnej, a także opłaty od pełnomocnictwa.

Pozwani podnieśli, że nie otrzymali odpisów wszystkich dokumentów powołanych w pozwie jako załączniki, a te doręczone im nie zostały przez nikogo potwierdzone za zgodność z oryginałem, pozwani natomiast nie posiadają żadnego z tych dokumentów, a więc nie mogą wypowiedzieć się, co do ich autentyczności. Pozwany R. K. nadto - z ostrożności procesowej - wniósł o zobowiązanie powoda do okazania oryginałów dokumentów, pozostawiając wniosek ten ocenie Sądu. Podniósł też, że powód nie dołączył aneksu z dnia 28 lutego 2002 roku, o którym mowa w porozumieniu z 29 sierpnia 2003 roku.

Pozwani zarzucili również, że powód nie wykazał, aby osoby podpisujące w jego imieniu umowę i wymienione w porozumieniu były do tego uprawnione oraz że jest następcą prawnym strony zawierającej umowę z 7 listopada 2001 roku.

Pozwani podnieśli także, że Bank nie udowodnił, że postawił do dyspozycji kredyt obrotowy, o którym mowa i aby kwota postawiona do dyspozycji została wykorzystana, wskazując że obecnie tych okoliczności nie potrafią stwierdzić. Zakwestionowali też wysokość zgłoszonego przez powoda roszczenia.

Wniosek o odrzucenie pozwu pozwani uzasadnili dochodzeniem już przez powoda roszczeń zgłoszonych w tej sprawie w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, w którym to postępowaniu, postanowieniem z 28 listopada 2011 roku, sygn. akt IX Co 9528/11, Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w tej części oddalił wniosek powoda.

Nadto nawiązując do prowadzenia przez Bank egzekucji z majątku pozwanej spółki, co do należności głównej, pozwany R. K. podniósł zarzut sprzeczności żądania przez powoda odsetek z zasadami współżycia społecznego.

Pozwani podnieśli też zarzut przedawnienia.

Pozwani R. K. i J. P. zarzucili nadto, że powód nie wykazał, aby pozwani zawarli z nim umowę poręczenia (k-79-82, 91 – 93, 99-101).

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo w całości i obciążył powoda kosztami procesowymi pozwanych (k. 245).

Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r. (sygn. akt I ACa 174/14), wydanym na skutek apelacji powoda, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie,

pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd odwoławczy stwierdził, że kontrola instancyjna wykazała, że zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane bez rozpoznania istoty sprawy, z uwagi na bezpodstawne zdyskwalifikowanie przez Sąd Okręgowy mocy dowodowej odpisu porozumienia z 4 grudnia 2009 roku oraz uznanie że niezłożenie przez powoda porozumienia w odpowiedniej formie zwalnia Sąd z oceny pozostałych, zgromadzonych w sprawie dowodów, a w konsekwencji uchylenie się przez Sąd pierwszej instancji od poczynienia ustaleń faktycznych, co do relacji zobowiązaniowych stron, z którymi powód wiąże swoje roszczenie, zaniechanie oceny prawnej tych stosunków, a następnie wyprowadzenia wniosków, czy w świetle ustaleń faktów i prawa powód wykazał dochodzone roszczenie, ewentualnie czy pozwani udowodnili zarzuty je niweczące.

Sąd Apelacyjny wskazał w szczególności, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy, w myśl przepis art. 233 § 1 kpc – wszechstronnie ocenił zgłoszone przez obydwie strony postępowania dowody, a zajmowane przez strony stanowiska procesowe przez pryzmat unormowań art. 229 i 230 kpc, poczynił ustalenia faktyczne, co do relacji zobowiązaniowych stron, z którymi powód wiąże swoje roszczenie oraz dokonał oceny prawnej tych stosunków, w szczególności analizy postanowień porozumienia z 4 grudnia 2009 roku i skutków jego wypowiedzenia, relacji postanowień poszczególnych porozumień oraz umowy stron, oświadczeń stron składanych przy poszczególnych porozumieniach – w kontekście pozostałych dowodów oraz stanowisk procesowych stron.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 7 października 2014 roku zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 163 438,15 euro wraz z umownymi odsetkami w wysokości 4 krotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 21 maja 2012 roku (pkt I); zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 82 880 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 12 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje (pkt II).

Sąd ten ustalił, że w dniu 7 listopada 2001 r. (...) Bank (...) S.A. w W. (obecnie powód – Bank (...) S.A. w K.) zawarł ze współnikami cywilnymi firmy (...) – pozwanymi – J. P. i R. K. oraz B. K. i A. P. (1) umowę nr (...) o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej w walucie wymiennej nominowanego w złotych. Na podstawie tej umowy Bank udzielił kredytobiorcom kredytu obrotowego w kwocie 365.517,63 euro na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej, w tym na odnowienie kredytu w kwocie 262.123,20 euro udzielonego na podstawie umowy o kredyt obrotowy z 25 listopada 1998 r., wskazując jednocześnie że na podstawie art. 506 § 1 kc wygasa ww. umowa o kredyt obrotowy z 25 listopada 1998 r. Zgodnie z § 9 umowy kredytobiorcy zobowiązali się dokonać całkowitej spłaty wykorzystanego kredytu w terminie do 6 maja 2003 r. W myśl § 5 - wysokość oprocentowania kredytu jest równa sumie stawki Banku dla terminów jednomiesięcznych i marży w wysokości 3,00 p.p. Oprocentowanie jest zmienne i w dniu podpisania umowy wynosiło 6,75 % w stosunku rocznym. W § 6 zaznaczono, że Bank nalicza odsetki od kredytu w okresie miesięcznym według stóp procentowych obowiązujących w tamtym czasie. Pierwszy termin płatności odsetek przypadał w dniu 30 listopada 2001 r.

Następnie – jak wynika z ustaleń Sądu orzekającego w pierwszej instancji – w dniu 19 grudnia 2005 r. Bank (...) S.A. w K. zawarł z pozwaną (...) Sp. jawną w S. porozumienie, w treści którego strony zgodnie oświadczyły, że zadłużenie wynikające z umowy kredytowej z 7 listopada 2001 r. według stanu na dzień 19 grudnia 2005 r. wynosi 465.445,76 Euro. Poza tym strony wprowadziły dodatkowe zabezpieczenie spłaty kredytu w postaci poręczenia wszystkich współników (...)Sp. j. w S., tj. pozwanych – J. P. i R. K. oraz A. P. (1) i B. K.. Strony uaktualniły również poręczenie złożone przez E. P. (1), którego ważność wygasła w dniu 6 czerwca 2003 r.

Sąd Okręgowy ustalił też, że 4 grudnia 2009 r. Bank (...) S.A. w K. zawarł z pozwaną (...) Sp. jawną w S. kolejne porozumienie, na podstawie którego dłużnik uznał, że na dzień 4 grudnia 2009 r. Bankowi przysługuje niesporna wymagalna wierzytelność w łącznej kwocie 313.123,32 euro z tytułu niespłaconego kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytowej nr (...) z 7 listopada 2001 r., na którą składa się: kapitał w kwocie 159.046,21 euro, odsetki w kwocie 87.974,02 euro naliczane do dnia 3 grudnia 2009 r. oraz odsetki warunkowo umorzone w kwocie 66.103,09 euro naliczone do dnia 19 grudnia 2005 r.. Zgodnie z § 2 porozumienia dłużnik zobowiązał się do spłaty ww. należności w miesięcznych ratach na koniec każdego miesiąca. Kapitał miał być płatny w 23 miesięcznych ratach zgodnie z harmonogramem spłat, stanowiącym załącznik do porozumienia, odsetki w kwocie 87.974,02 euro w 7 miesięcznych

ratach, poczynając od 30 listopada 2011 r. Odsetki w kwocie 66.103,09 euro miały zostać umorzone pod warunkiem terminowej spłaty pozostałej należności oraz wywiązania się ze wszystkich postanowień porozumienia.

W porozumieniu wskazano, że od kwoty kapitału objętego niniejszym porozumieniem Bank pobiera odsetki umowne, ustalone jako suma stawki LIBOR dla euro dla terminów jednomiesięcznych, podlegających zmianie w trakcie trwania porozumienia co jeden miesiąc obrachunkowy i stałej marży w wysokości 2,5 punktu procentowego. Dla pierwszego okresu obrachunkowego przyjęto stawkę LIBOR dla euro dla terminów jednomiesięcznych z poprzedniego dnia roboczego przed podpisaniem porozumienia i marży, które w sumie wynosiły 2,95 % w skali roku. Ww. odsetki miały być płatne w miesięcznych terminach płatności rat kapitału zgodnie z harmonogramem spłat. Końcowy termin spłaty należności ustalono na dzień 30 maja 2012 r. W przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego ustalono oprocentowanie od zadłużenia przeterminowanego w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, które na dzień podpisania porozumienia wynosiło 20 % w stosunku rocznym. Zgodnie z § 4 porozumienia, w przypadku, gdy dłużnik opóźni się ze spłatą którejkolwiek z rat dłużej niż 14 dni lub dłużnik nie dotrzyma innych warunków porozumienia, Bank bez dodatkowego wezwania do zapłaty mógł wypowiedzieć porozumienie za 30-dniowym terminem wypowiedzenia lub za 7-dniowym terminem wypowiedzenia w przypadku zagrożenia dłużnika upadłością i dochodzić swoich roszczeń w pełnej wysokości wynikającej z umowy kredytowej. Zaznaczono również, że dotychczasowe zabezpieczenia spłaty kredytu, w tym poręczenie pozwanych - J. P. i R. K. pozostają w mocy do czasu całkowitej spłaty kredytu. Poręczyciele J. P. i R. K. wyrazili zgodę na trwanie przedmiotowego zabezpieczenia.

Według dalszych ustaleń Sądu Okręgowego, pismem z 16 września 2010 r. Bank (...) S.A. wypowiedział (...) Sp. j. w S. porozumienie z 19 grudnia 2005 r. z uwagi na naruszenie warunków zawartego w dniu 4 grudnia 2009 r. porozumienia w sprawie spłaty zadłużenia z tytułu umowy kredytowej z 7 listopada 2001 r. – z 30-dniowym terminem wypowiedzenia od daty doręczenia niniejszego pisma, wzywając jednocześnie dłużniczkę do zapłaty, w terminie 30 dni, kwoty 273.081,46 euro. Kolejne pismo powód wystosował 5 listopada 2010 r., wzywając pozwaną Spółkę jawną do zapłaty kwoty 274.715,05 euro w terminie 7 dni, pod rygorem wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

W dniu 10 lutego 2011 r. Bank (...) S.A. w K. wystawił przeciwko dłużnikowi – (...) Spółce jawnej w S. oraz poręczycielom cywilnym – J. P. i R. K. bankowy tytuł egzekucyjny w związku z nieuregulowaniem należności z tytułu zawartego w dniu 4 grudnia 2009 r. porozumienia w sprawie spłaty zadłużenia wynikającego z umowy nr (...) o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej w walucie wymiennej w złotych z 7 listopada 2001 r. zmienionej porozumieniem z 29 sierpnia 2003 r. oraz porozumieniem z 19 grudnia 2005 r.; zaznaczając, iż Bankowi przysługuje wobec ww. dłużników solidarnych roszczenie o zapłatę kwoty 280.826,36 euro, na którą to kwotę składa się kapitał w wysokości 117.388,21 euro, odsetki bieżące naliczone od 5 grudnia 2007 r. do 3 grudnia 2009 r. oraz od 16 maja 2010 r. do 27 października 2010 r. w kwocie 15.408,02 euro, odsetki karne naliczone od 20 stycznia 2004 r. do 18 grudnia 2005 r. oraz od 30 stycznia do 3 grudnia 2009 r. i od 30 czerwca 2010 r. do 9 lutego 2011 r. w wysokości 148.030,13 euro.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie postanowieniem z 28 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt IX Co 9528/11 nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z 10 lutego 2011 r. na rzecz wierzyciela Banku (...) S.A. w K. przeciwko dłużnikom solidarnym: (...) Spółce jawnej w S., J. P. i R. K. co do kwoty 117.388,21 euro tytułem kapitału z odsetkami umownymi liczonymi od dnia 10 lutego 2011 r. w wysokości 21 % w stosunku rocznym, z ograniczeniem możliwości prowadzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie tego tytułu do kwoty 350.000 euro. Ponadto Sąd oddalił wniosek w pozostałej części. Na podstawie tego tytułu wykonawczego powód wszczął postępowanie egzekucyjne przeciwko (...) Sp. j. w S. oraz J. P..

Sąd Okręgowy stwierdził, że pozwani (...) Sp. j. w S. oraz poręczyciele – J. P. i R. K. posiadają zadłużenie wobec powoda – Banku (...) S.A. w K. w wysokości 163.438,15 euro, na którą to kwotę składają się odsetki bieżące naliczone od dnia 5 grudnia 2007 r. do 3 grudnia 2009 r. oraz od 16 maja do 27 października 2010 r. w wysokości 15.408,02 euro oraz odsetki karne naliczone od 20 stycznia 2004 r. do 18 grudnia 2005 r. oraz od 30 stycznia 2009 r. do 3 grudnia 2009 r. i od 30 czerwca 2010 r. do 9 lutego 2011 r. w wysokości 148.030,13 euro.

W dniu 6 czerwca 2002 r. Bank (...) S.A. w K. przejął (...) Bank (...) S.A. w W..

W świetle powyższych ustaleń, Sąd orzekający w pierwszej instancji uznał dochodzone w sprawie roszczenie za zasadne.

W pierwszej kolejności Sąd zdyskwalifikował zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia. Przytaczając treść art. 118 kc i art. 120 § 1 kc, stwierdził że dochodzone w sprawie roszczenie jako okresowe przedawnienia się z upływem lat trzech od dnia wymagalności. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że na dochodzoną pozew kwotę 163.438,15 euro, składają się odsetki bieżące naliczone od 5 grudnia 2007 r. do 3 grudnia 2009 r. oraz od 16 maja do 27 października 2010 r. w wysokości 15.408,02 euro oraz odsetki karne naliczone od 20 stycznia 2004 r. do 18 grudnia 2005 r. oraz od 30 stycznia 2009 r. do 3 grudnia 2009 r. i od 30 czerwca 2010 r. do 9 lutego 2011 r. w wysokości 148.030,13 euro. Sąd wskazał, że odnośnie odsetek naliczonych za okres od 20 stycznia 2004 r. do 18 grudnia 2005 r. nastąpiło w dniu 19 grudnia 2005 r. przerwanie biegu przedawnienia z uwagi na zawarcie przez strony porozumienia, a w zakresie zapłaty odsetek bieżących liczonych za okres od 5 grudnia 2007 r. do 3 grudnia 2009 z uwagi na podpisanie w dniu 4 grudnia 2009 r. kolejnego porozumienia. Mając na uwadze powyższe, w świetle przepisów art. 123 § 1 kc oraz art. 124 § 2 kc Sąd uznał, że doszło do przerwania biegu przedawnienia spornego roszczenia, bowiem z treści porozumień z 19 grudnia 2005 r. i z 4 grudnia 2009 r. wynika, że dłużnik oraz poręczyciele uznali roszczenie przysługujące Bankowi (...) S.A. wobec nich, co przy uwzględnieniu daty złożenia pozwu w niniejszej sprawie – 21 maja 2012 r. oraz daty podpisania ostatniego z porozumień – 4 grudnia 2009 r. – prowadzi od wniosku, że roszczenie powoda nie uległo trzyletniemu przedawnieniu.

Odnosząc się do wniosku pozwanym o odrzucenie pozwu, wywodzonego z faktu dochodzenia przez powoda roszczeń zgłoszonych w tej sprawie w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, w którym to postanowieniem z 28 listopada 2011 r., sygn. akt IX Co 9528/11 Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie w tej części oddalił wniosek powódki, Sąd orzekający w pierwszej instancji (przywołując orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów powszechnych) wskazał, że podstawowe funkcje postępowania klauzulowego polegają na ustaleniu, czy dany akt spełnia wymagania proceduralne, zawarte w przepisach ustawy dla określonego rodzaju tytułu egzekucyjnego oraz stwierdzeniu, czy postanowienia aktu nadają się do wykonania w drodze egzekucji sądowej. Pozostałe funkcje tego postępowania, dotyczące badania zagadnień materialnoprawnych (ustalenie podmiotowego i przedmiotowego zakresu egzekucji oraz zbadanie, czy wystąpiło zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie tytułu egzekucyjnego), mają charakter jedynie subsydiarny; zostały włączone do postępowania klauzulowego w celu przyspieszenia postępowania i nieodsyłania wierzyciela na drogę postępowania rozpoznawczego w razie konieczności zbadania zagadnień nieskomplikowanych. Z regulacji tych nie można jednak wyprowadzić wniosku o możliwości stosowania art. 199 § 1 pkt 2 kpc, nawet w sposób odpowiedni. Co zdaniem Sądu Okręgowego czyni bezzasadnym wniosek pozwanym o odrzucenie pozwu w tej sprawie.

Następnie Sąd Okręgowy stwierdził, że roszczenia powoda, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, zasługuje ono na uwzględnienie. Po przywołaniu treści przepisu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t. j. Dz. U. z 2012 r., nr 1376) Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie bezspornym jest, że 7 listopada 2001 r. (...) Bank (...) S.A. w W. (obecnie powód – Bank (...) S.A. w K.) zawarł ze współnikami cywilnymi firmy (...) – pozwanymi – J. P. i R. K. oraz B. K. i A. P. (1) umowę nr (...) o udzielenie kredytu obrotowego w formie linii kredytowej w walucie wymiennej nominowanej w złotych. Na podstawie tej umowy Bank udzielił kredytobiorcom kredytu obrotowego w kwocie 365.517,63 euro na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej, w tym na odnowienie kredytu w kwocie 262.123,20 euro udzielonego na podstawie umowy o kredyt obrotowy z 25 listopada 1998 r. Zdaniem Sądu, nie ulega również wątpliwości, iż w dniu 19 grudnia 2005 r. Bank (...) S.A. w K. zawarł z pozwaną (...) Sp. jawną w S. porozumienie, w treści którego strony zgodnie oświadczyły, że zadłużenie wynikające z umowy kredytowej z 7 listopada 2001 r. według stanu na dzień 19 grudnia 2005 r. wynosi 465.445,76 euro; strony wprowadziły dodatkowe zabezpieczenie spłaty kredytu w postaci poręczenia wszystkich współników (...) Sp. j. w S., tj. pozwanym – J. P. i R. K. oraz A. P. (1) i B. K. i uaktualniły poręczenie złożone przez E. P. (1), którego ważność wygasła w dniu 6 czerwca 2003 r.; w dniu 4 grudnia 2009 r. Bank (...) S.A. w K. zawarł z pozwaną (...) Sp. jawną w S. kolejne porozumienie, na podstawie

którego dłużnik uznał, że na dzień 4 grudnia 2009 r. Bankowi przysługuje niesporna wymagalna wierzytelność w łącznej kwocie 313.123,32 euro z tytułu niespłaconego kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytowej nr (...) z 7 listopada 2001 r., na którą składa się: kapitał w kwocie 159.046,21 euro, odsetki w kwocie 87.974,02 euro naliczane do dnia 3 grudnia 2009 r. oraz odsetki warunkowo umorzone w kwocie 66.103,09 euro naliczone do dnia 19 grudnia 2005 r..

Sąd Okręgowy stwierdził, że z dowodów zebranych w sprawie wynika, że Kredytobiorca przyjął kredyt objęty powyższą umową z 7 listopada 2001 r. i zobowiązał się go spłacić na warunkach określonych w umowie, a także w porozumieniach z 19 grudnia 2005 r. i 4 grudnia 2009 r. Sąd wskazał, że z zebranego materiału dowodowego wynika, że pozwani nie wywiązali się z umowy stron, zaznaczając, iż strona pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu na okoliczność spełnienia powyższego świadczenia; strona pozwana, poza twierdzeniami zgłoszonymi w odpowiedzi na pozew, nie podjęła żadnej inicjatywy dowodowej, stąd też przy uwzględnieniu dowodów przedłożonych przez powoda Sąd uznał przedmiotowe powództwo jako zasadne.

Sąd Okręgowy uznał przy tym za prawidłowe wyliczenie wysokości dochodzonego roszczenia, wskazując, że według powoda na zobowiązanie dłużników solidarnych składają się odsetki bieżące naliczone od dnia 5 grudnia 2007 r. do 3 grudnia 2009 r. oraz od 16 maja do 27 października 2010 r. w wysokości 15.408,02 euro oraz odsetki karne naliczone od 20 stycznia 2004 r. do 18 grudnia 2005 r. oraz od 30 stycznia 2009 r. do 3 grudnia 2009 r. i od 30 czerwca 2010 r. do 9 lutego 2011 r. w wysokości 148.030,13 euro, co wynika jednocześnie z przedłożonego do akt wyciągu z ksiąg Banku (...) S.A. z 15 maja 2012 r. (k. 4). Sąd zwrócił przy tym uwagę na zapisy umowy kredytowej z 7 listopada 2001 r. dotyczące zasad naliczania przez bank odsetek oraz na regulujące te kwestie postanowienia porozumienia z 4 grudnia 2009 r., wskazując w szczególności, że w przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego ustalono oprocentowanie od zadłużenia przeterminowanego w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd uznał że pozwani byli zobowiązaniu do spłaty odsetek bieżących, a także w związku z nie uregulowaniem należności, odsetek karnych, które łącznie według stanu na dzień 15 maja 2012 r. wyniosły 163.438,15 Euro.

Odnosząc się do zarzutu pozwanego R. K., co do sprzeczności z zasadami współzycia społecznego żądania przez powoda zapłaty ww. odsetek, Sąd pierwszej instancji, po przywołaniu treści art. 5 kc wskazał, że zasady współzycia społecznego są pojęciem pozostającym w nierozłącznym związku z całokształtem okoliczności danej sprawy oraz że przepis ten może być stosowany wyjątkowo, tylko w takich sytuacjach, w których wykorzystywanie uprawnień wynikających z przepisów prawnych prowadziłoby do skutku nieaprobowanego w społeczeństwie ze względu na przyjętą w społeczeństwie zasadę współzycia społecznego; nadto że nie wystarczy powołać się ogólnie na - z natury rzeczy - nieokreślone zasady współzycia społecznego, lecz należy wskazać jaką przyjętą w społeczeństwie zasadę współzycia społecznego narusza powód realizując swoje uprawnienie. Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest naruszenia przez powoda jakichkolwiek zasad współzycia społecznego - słusznie żąda on zapłaty przedmiotowych odsetek bieżących oraz karnych. Okoliczności niniejszej sprawy wskazują, iż został on pokrzywdzony, ponieważ pomimo udzielenia kredytu nie dokonano jego spłaty, a także innych należności z nim związanych.

Jako nietrafny Sąd ocenił też zarzut strony pozwanej, jakoby powód przedłożył do akt niepotwierdzone za zgodność z oryginałem dokumenty uzasadniające dochodzone roszczenie. Sąd zwrócił uwagę, iż wraz z apelacją strona powodowa przedłożyła oryginały ww. dokumentów, nadto na wszystkich dokumentach założonych przez powoda do akt – przed wniesieniem apelacji - widniała pieczętka i podpis reprezentującego Bank w niniejszej sprawie radcy prawnego (art. 129 § 2 kpc).

Odnosząc się do zarzutu, iż nie zostało przez powoda wykazane, że umowa kredytowa i późniejsze porozumienia zostały podpisane przez osoby do tego uprawnione, Sąd zwrócił uwagę, iż umowa kredytowa z 7 listopada 2001 r. została podpisana przez przedstawiciela (...) Banku (...) S.A. w W.. Tymczasem z treści przedłożonego do akt odpisu KRS wynika, że w dniu 6 czerwca 2002 r. Bank (...) S.A. w K. przejął (...) Bank (...) S.A. w W.. Natomiast późniejsze porozumienia związane z powyższą umową kredytową zostały podpisane przez pełnomocników Banku (...) S.A. w

K. – A. M. i T. J. (porozumienie z 4 grudnia 2009 r.) oraz A. K. i W. Z. (porozumienie z 19 grudnia 2005 r.), którzy posiadali umocowania do podejmowania takich czynności w imieniu Banku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 99 kpc.

Pozwani wyrok ten zaskarżyli w całości.

R. K. w swojej apelacji zarzucił naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to art. 207 § 6 kpc w zw. z art. 162 kpc poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie, a następnie czynienie ustaleń faktycznych z dowodów, znajdujących się na kartach od 164 - 165, 167 - 193, 286, 287 oraz Postanowienia z 28.11.2011 r. w sprawie IX Co 9528/11 (k. 34 - 35), podczas gdy dowody te były dowodami spóźnionymi z uwagi na fakt, że zostały zgłoszone przez stronę powodową już w toku postępowania, natomiast na tożsame twierdzenia (okoliczności), które były objęte treścią pozwu.

Z daleko posuniętej ostrożności procesowej, w sytuacji, gdyby Sąd nie uwzględnił zasadności powyższego zarzutu, pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego, a to:

1. art. 65 § 1 kc poprzez uznanie, że poręczenie z 19.12.2005 r. jest ważne, podczas gdy:

- poręczenie to miało stanowić zabezpieczenie spłaty należności, objętej Porozumieniem z 19.12.2005 r., przy czym, zgodnie z wolą stron Porozumienia, jego zabezpieczeniem miało być poręczenie udzielone łącznie przez J. P., A. P. (1), R. K. oraz B. K.;
- w treści samego Poręczenia, jako osoby poręczające solidarnie, wymienione są powyżej oznaczone osoby i E. P. (1);
- dokument poręczenia został podpisany jedynie przez R. K. i J. P.;
- R. K. i J. P. złożyli oświadczenie woli o zawarciu umowy poręczenia, będąc solidarnie zobowiązanymi za zobowiązanie (...) sp. j. wraz z innymi osobami, wymienionymi pod treścią, pod którą złożyli swój podpis, nie zaś - będąc odpowiedzialnymi solidarnie jedynie wzajemnie ze sobą;

2. art. 878 § 1 kc w zw. z art. 58 § 1 kc poprzez uznanie, że umowa poręczenia, podpisana przez J. P. oraz R. K., a mająca stanowić zabezpieczenie spłaty kredytu, zaciągniętego w drodze Umowy nr (...) oraz odsetek i kosztów, wynikających z tej Umowy oraz Porozumienia z 19.12.2005 r., w części odnoszącej się do odsetek i pozostałych kosztów, było ważne, podczas gdy poręczenie to, w tej części stanowiło poręczenie za dług przyszły, a jego treść nie wskazywała górnej granicy odpowiedzialności poręczycieli.

Powyższe zarzuty w ocenie skarżącego uzasadniają wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu wg norm prawem przepisanych przy przyjęciu podwójnej stawki minimalnej.

Uzasadniając podniesiony w apelacji zarzut naruszenia prawa procesowego pozwany R. K. zaakcentował, że dowody złożone przez powódkę Sąd dopuścił z naruszeniem art. 207 § 6 kpc, pomimo że strona powodowa nie pokusiła się nawet o próbę wykazania, że konieczność ich przeprowadzenia powstała później, podczas gdy – według pozwanego – przyczyną naprowadzenia tych dowodów była, podjęta przez powódkę próba, zniwelowania błędu w zakresie mocy dowodowej zaserwowanych w pozwie „dokumentów”, błędu popełnionego na etapie zainicjowania postępowania. Według skarżącego uchybienie to

miało o tyle istotny wpływ na wynik postępowania, że dokumenty te, stanowiły podstawę twierdzeń strony powodowej w zakresie tak zasadności roszczenia, jak i jego wysokości, zatem winny zostać zawnioskowane w przepisanej formie już na etapie wniesienia pozwu. Skarżący zwrócił przy tym uwagę, na fakt złożenia w tym zakresie zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc.

Przed przedstawieniem uzasadnienia pozostałych zarzutów apelacyjnych, skarżący stwierdził, że podtrzymuje dotychczas stawiane zarzuty formalne, w tym zarzut powagi rzeczy osądzonej.

Uzasadniając zarzut naruszenia prawa materialnego, upatrywanego przez skarżącego w błędnym uznaniu przez Sąd Okręgowy ważności (skuteczności) dokonanego poręczenia, pozwany wskazał, że poręczenie z 19.12.2005 r. miało stanowić zabezpieczenie spłaty należności, objętej Porozumieniem z 19.12.2005 r. oraz że wolą stron tego porozumienia, było objęte poręczenie, udzielone łącznie przez J. P., A. P. (1), R. K. oraz B. K.; osoby te, oraz E. P. (1), wymienione są w treści samego poręczenia, gdzie też wskazane jest, że odpowiedzialność wszystkich tych osób z tytułu udzielonego poręczenia jest solidarna; dokument ten - mimo jego treści - został podpisany jedynie przez R. K. i J. P.. W ocenie pozwanego oznacza to, że pozwani złożyli oświadczenie woli o tym, że będą odpowiedzialni wobec (...) S.A. za spłatę zobowiązania kredytowego wraz z odsetkami i dodatkowymi kosztami, ale tylko solidarnie z pozostałymi, wymienionymi w jego treści osobami. Powyższe według skarżącego prowadzi do wniosku, że przedmiotowe poręczenie nie zostało w ogóle udzielone.

Kwestionowanie ważności umowy poręczenia pozwany wywodzi również z przepisów art. 878 § 1 kc w zw. z art. 58 § 1 kc, wskazując, że zgodnie z treścią poręczenia, poręczyciele mieli przyjąć na siebie obowiązek spłaty zobowiązania kredytowego w wysokości 365.517,63 euro, a także odsetek i kosztów, wynikających z umowy kredytowej oraz Porozumienia z 19.12.2005 r. Skarżący zwraca uwagę, że w treści umowy poręczenia brak jest wskazania podstawy i sposobu naliczania odsetek i kosztów, a Umowa i Porozumienie nie stanowią załączników do Umowy poręczenia i z poręczenia nie wynika, że poręczyciele z powyższymi dokumentami się choćby zapoznali i zaakceptowali zakres swojej odpowiedzialności, która w samej umowie poręczenia została określona ogólnikowo. Według skarżącego zatem, umowa poręczenia w zakresie, w jakim dotyczy odsetek (tych odsetek, które miałyby powstać w przyszłości, w wyniku nieterminowej spłaty należności) i pozostałych kosztów, wynikających z umowy kredytowej, obejmuje dług przyszły, co przy braku wskazania w umowie górnej granicy odpowiedzialności, powoduje sprzeczność poręczenia w tym zakresie z celem art. 878 § 1 kc. Apelujący przy tym zwrócił uwagę, że sam sposób naliczania odsetek (nawet jeśli by w umowie poręczenia został podany - a nie jest) nie może zostać uznany za określenie górnej granicy odpowiedzialności poręczycieli, bowiem zobowiązanie z tytułu odsetek ustalone jest nie tylko jako iloczyn kapitału głównego i stopy procentowej, ale również okresu, w jakim dłużnik główny pozostaje w zwłoce z realizacją świadczenia. Skarżący podniósł też, że wniosek o sprzeczności poręczenia z art. 878 § 1 kc jest tym bardziej uzasadniony w sytuacji, gdy powyżej oznaczona umowa poręczenia, mająca stanowić element zabezpieczenia roszczeń, objętych Porozumieniem z 19.12.2005 r., została niejako inkorporowana (bez zmiany jej treści) jako zabezpieczenie spłaty należności, objętych Porozumieniem z 4.12.2009 r. (zmieniającym pierwsze z wymienionych Porozumień). Zgodnie z § 5 ust. 2 owego Porozumienia wskazuje, że w mocy pozostaje „poręczenie cywilnoprawne współników spółki, J. P. i R. K.”.

W ocenie pełnomocnika pozwanego ad. 3 powyższy zabieg (uwzględniając cel art. 878 § 1 KC) - nawet w sytuacji założenia braku nieważności umowy poręczenia - uniemożliwia przyjęcie odpowiedzialności pozwanych ad. 2 i ad. 3 za zobowiązania dłużnika głównego wobec powódki za odsetki, naliczane od 4.12.2009 r.

Pozwani J. P. i (...) spółka jawna w S. w swojej apelacji również podnieśli zarzut naruszenia art. 207 § 6 kpc w odniesieniu do tych samych dowodów, co wskazane w apelacji pozwanego R. K. (tj. dokumentów znajdujących się na kartach od 164 - 165, 167 - 193, 286, 287 oraz postanowienie Sądu z dnia 28.11.2011 r. w sprawie IX Co 9528/11 - k. 34 - 35) poprzez oparcie orzeczenia na dowodach całkowicie spóźnionych, które zostały przedstawione Sądowi I instancji w toku postępowania, a winy stanowić dowód już w momencie wytoczenia powództwa.

Nadto pozwany J. P. podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 876 § 2 i art. 878 § 1 i 2 kc w związku z art. 58 § 1 kc albowiem poręczył on za dług, którego wysokość w momencie składania oświadczenia nie była znana.

Powyższe zarzuty zdaniem skarżących uzasadniają wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanych odrębnie zwrotu kosztów postępowania przed Sądem I instancji oraz postępowania apelacyjnego wg norm przepisanych.

Uzasadniając zarzut naruszenia art. 207 § 6 kpc skarżący stwierdził, że jest okolicznością bezsporną, że nieuznanie przez Sąd I instancji za dowód w sprawie dokumentów znajdujących się na wymienionych w zarzucie kartach musiałyby skutkować oddaleniem powództwa; podnieśli że powód nie poczynił żadnych kroków aby uprawdopodobnić, że spóźnienie to powstałe bez jego winy czy też zaistniały inne okoliczności usprawiedliwiające spóźnienie.

Apelujący stwierdzili także, że bezsporne w sprawie jest również to, że dłużnikiem powoda była spółka jawna (...) w S.. Natomiast odpowiedzialność bezpośrednia współników, tj. dwóch pozostałych pozwanych w sprawie J. P. i R. K. wynika z dokumentu poręczania z dnia 19.12.2005r., który nie wymienia górnej granicy długu, za który pozwany poręcza, co w świetle art. 876 § 2 kc i dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego skutkuje nieważnością oświadczenia (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 283/00).

Na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym, w dniu 11 marca 2015 roku, pełnomocnicy pozwanych ponad zarzuty przedstawione w apelacjach, wskazali na „przynajmniej” częściowe przedawnienie dochodzonego w sprawie roszczenia, z uwagi na trzyletni termin przedawnienia roszczeń z tytułu odsetek.

Powód w odpowiedziach na apelacje wniósł o oddalenie apelacji wszystkich pozwanych oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda, kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje pozwanych doprowadziły do zmiany zaskarżonego wyroku tylko w nieznaczej części. Sąd odwoławczy podzielił jedynie zastrzeżenia pozwanego R. K. (choć podnoszone w nieco innym kontekście) odnośnie braku możliwości wyliczenia w oparciu o umowę i porozumienia stron należności z tytułu odsetek ponad określone kwotowo w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku, co doprowadziło do korekty zaskarżonego orzeczenia, do kwoty uznanej przez pozwanych z tytułu odsetek we ww. porozumieniu. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok odpowiada prawu, kontrola instancyjna nie wykazała uchybień przepisom prawa materialnego oraz zarzucanych przez apelujących błędów proceduralnych. Sąd odwoławczy nie stwierdził też wadliwości postępowania przed Sądem pierwszej instancji skutkujących nieważnością postępowania. Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w sprawie znajdują odzwierciedlenie w przytoczonych na ich poparcie dowodach, a ich prawna ocena w kontekście weryfikacji żądania powoda i zarzutów pozwanych zasługuje na aprobatę. Sąd – poza wskazaną wyżej korektą - ustalenia te oraz wyprowadzone na ich podstawie wnioski prawne Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd odwoławczy nie stwierdził zaistnienia przesłanek, z którymi przepisy procedury cywilnej wiążą skutek, w postaci nieważności postępowania, a które to – w myśl art. 378 § 1 kpc – sąd winien badać z urzędu. Brak jest w szczególności podstaw do uznania, że wystąpienie przez będący w tej sprawie powodem Bank, z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, który to wniosek postanowieniem z 28 listopada 2011 r., sygn. akt IX Co 9528/11, Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, co do odsetek, w części objętej powództwem w tej sprawie – oddalił, wyczerpuje określoną w art. 379 pkt 3 kpc podstawę nieważności postępowania, która na podstawie przepisu art. 199 § 1 pkt 2 kpc winna skutkować odrzuceniem pozwu. W myśl unormowania z art. 379 pkt 3 kpc bowiem nieważność postępowania zachodzi, jeżeli o to samo roszczenie między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta albo jeżeli sprawa taka została już prawomocnie osądzona. Podzielając w całości przytoczoną we wstępnej części niniejszego uzasadnienia argumentację zaprezentowaną przez Sąd orzekający w pierwszej instancji odnośnie braku podstaw do przyjęcia, że prawomocne oddalenie wniosku powodowego Banku przeciwko pozwany w tej sprawie o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, stanowi – w odniesieniu do powództwa zgłoszonego w tym procesie - powagę rzeczy osądzonej, spuentować jedynie można stwierdzeniem, że przepis art. 379 pkt 3 kpc – dla stwierdzenia nieważności postępowania, a przepis art. 199 § 1 pkt 2 kpc – dla odrzucenia z tego powodu pozwu – wymagają aby nie tylko strony postępowania wszczętego po prawomocnym osądzeniu sprawy były tożsame, ale też przedmiot tych postępowań. Tymczasem z uwagi na fakt, że przedmiotem orzekania w sprawie IX Co 9528/11

było nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, a przedmiot niniejszego sporu stanowi zapłata określonej kwoty, nie można uznać, że w prawomocnie zakończonych sprawie IX Co 9528/11, powodowy Bank występował z takim samym żądaniem, jak w niniejszym procesie.

Bezasadny okazał się zarzut pozwanych naruszenia przez Sąd orzekający w pierwszej instancji art. 207 § 6 kpc poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie, a następnie czynienie ustaleń faktycznych z dowodów, znajdujących się na kartach od 164 - 165, 167 - 193, 286, 287 oraz Postanowienia z 28.11.2011 r. w sprawie IX Co 9528/11 (k. 34 - 35), podczas gdy – zdaniem skarżących - dowody te były dowodami spóźnionymi z uwagi na fakt, że zostały zgłoszone przez stronę powodową już w toku postępowania, choć na okoliczności objęte treścią pozwu.

Stwierdzić przede wszystkim należy, że załączniki do pozwu, mające stanowić dowody z dokumentów w tej sprawie, powód w większości złożył jako kserokopie nie potwierdzone za zgodność z oryginałem, poza pełnomocnictwem dla A. W. i pełnym odpisem z KRS powoda oraz pismem zatytułowanym „Wyciąg z Ksiąg Banku (...) Spółka Akcyjna”, (które wprawdzie było zaopatrzone pieczęcią banku, ale nie było na nim żadnych podpisów). Na zarzuty pozwanych, że do pozwu załączono nie poświadczone przez nikogo za zgodność z oryginałem kserokopie dokumentów oraz że kopia wyciągu z ksiąg banku nie zawiera podpisów, w określonym przez Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym terminie, powód w piśmie procesowym z 11 lutego 2013 roku, kwestionując stanowisko pozwanych, iż kserokopie pism nie stanowią ich odpisów w rozumieniu art. 128 kpc – wskazał, że z ostrożności procesowej składa dokumenty poświadczone za zgodność z oryginałem, przez radcę prawnego występującego w sprawie jako pełnomocnik. Do pisma tego – poza wyciągiem z ksiąg banku - powód dołączył te same załączniki, co do pozwu, które będący pełnomocnikiem w sprawie radca prawny potwierdził za zgodność, a także zaopatrzył w swój podpis oraz datę i miejsce jego sporządzenia. Powód złożył też oryginał wyciągu z ksiąg banku na dzień 11 lutego 2013 roku oraz poświadczone przez notariusza za zgodność z okazanym dokumentem pełnomocnictwo dla osoby, która podpisała wyciąg z ksiąg banku. Pozwani po otrzymaniu odpisu tego pisma oraz załączonych do niego dokumentów ograniczyli się do podtrzymania zajmowanego dotychczas stanowiska, a na pytanie Sądu, czy kwestionują fakt zawarcia porozumienia z dnia 4 grudnia 2009 roku, oświadczyli że uchylają się od odpowiedzi, bowiem kwestionują „moc dowodową dokumentów złożonych przez stronę powodową” (k.218, 225 – 00.04.00-00.06.09). W toku dalszego postępowania, po zakwestionowaniu przez Sąd Okręgowy możliwości potwierdzenia za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda porozumienia z 4 grudnia 2009 roku - powód złożył oryginał tego dokumentu (k.286).

Jako że przy pierwszym rozpoznaniu sprawy przez Sąd Okręgowy, Sąd ten zaniechał oceny zgromadzonego w sprawie materiału, uchylając poprzedni wyrok Sąd Apelacyjny przedstawiając - zgodnie z przepisem art. 386 § 6 kpc, wiążące zarówno dla sądu, któremu sprawa została przekazana, jak i sądu drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy - wskazania, co do dalszego postępowania uznał za konieczne dokonanie w myśl art. 233 § 1 kpc oceny złożonych do akt sprawy dowodów, a zajmowanego przez strony stanowiska procesowego przez pryzmat unormowań art. 229 i 230 kpc i na tej podstawie poczynienie ustaleń faktycznych, co do relacji zobowiązaniowych stron, z którymi powód wiąże swoje roszczenie oraz dokonanie oceny prawnej tych stosunków. Sąd Apelacyjny uchylając poprzednio wydany w sprawie wyrok wskazał przy tym na to, że w postępowaniu zwykłym, a w takim ostatecznie toczył się proces w tej sprawie, w świetle art. 128 § 1 kpc, strona – co do zasady - nie ma obowiązku składania oryginałów dokumentów powołanych w sprawie jako dowody, może złożyć ich odpisy. Sąd ten stwierdził też, że istota odpisu pozostaje zachowana - niezależnie od faktu, czy widnieje na nim adnotacja poświadczająca zgodność z oryginałem, czy też nie - jeżeli wiernie oddaje treść oryginału, przy czym nie ma znaczenia, czy jest to kopia maszynowa, kserokopia czy wydruk komputerowy. Przepis art. 128 § 1 kpc nie różnicuje też wymogów jakie spełnić winien odpis pisma procesowego oraz odpis załącznika. Zatem na etapie składania pisma procesowego z załącznikami nie ma podstaw aby uznać, że innym rygorom podlega odpis pisma procesowego, a innym odpis załącznika. Dostrzegając, że w przypadku odpisu pisma procesowego, jako że oryginał musi być złożony w sądzie, sąd ma możliwość weryfikacji jego odpisu z oryginałem, Sąd Apelacyjny stwierdził, że w przypadku złożenia odpisów załączników ustawodawca w art. 129 kpc przewidział tryb prowadzący do ich skontrolowania.

W tym procesie pozwani w odpowiedziach na pozew przede wszystkim wskazywali na niemożność uznania załączników do pozwu za odpisy dokumentów, z uwagi na brak poświadczeń za zgodność z oryginałem, podnosząc że

jest to nie przedstawienie przez powoda stanowiska w sposób przewidziany prawem, tj. w art. 128 kpc, co w ocenie pozwanych czyniło niemożliwym ustosunkowanie się przez nich do treści tak sporządzonych odpisów. Pozwany R. K. zgłosił wprawdzie „z ostrożności procesowej” wniosek o zażądanie okazania przez powoda oryginałów dokumentów, ale wniosek ten pozostawił ocenie Sądu, który to, w tym zakresie nie podjął żadnych czynności. Zauważyć też należy, że po złożeniu przez powoda przy piśmie procesowym z dnia 11 lutego 2013 roku kopi dokumentów poświadczonych przez pełnomocnika zgodnie z art. 6 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.), pozwani podtrzymali zajęte w odpowiedziach na pozew stanowiska (k.223) – choć na tym etapie postępowania była już inna sytuacja procesowa niż w czasie składania pisemnych odpowiedzi na pozew.

Nie można zatem stwierdzić, po pierwsze, że zgłoszone przez powoda w pozwie wnioski dowodowe należało zdyskwalifikować a priori, z uwagi na złożenie ich w nieodpowiedniej formie; nadto, że złożone następnie przez powoda odpisy tych samych dokumentów (w formie zaakceptowanej przez pozwanych) - uznać za spóźnione. Nie było też podstaw aby uznać za dowód spóźniony, dowód z wyciągu z ksiąg banku z dnia 11 lutego 2013 roku, złożony wraz z pismem z tej samej daty, w dniu jego sporządzenia. Podobnie jak nie można było – co jest oczywiste - zdyskredytować tego dowodu, jako zgłoszonego na istnienie wierzytelności dochodzonych pozwem, tylko z tego powodu, że wyciąg z ksiąg banku sporządzony był w dacie późniejszej niż data złożenia pozwu, bez analizy jego treści i powiązania jej z pozostałymi dowodami.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że zarzut naruszenia art. 207 § 6 kpc, w realiach tej sprawy, był nieuzasadniony również z tej przyczyny, że przeprowadzenie dowodów, które w ocenie pozwanych były spóźnione, nie spowodowało zwłoki w rozpoznaniu sprawy, jako że były to dowody z dokumentów, nadto w zdecydowanej większości były one tożsame z odpisami dokumentów załączonych do pozwu. W świetle zatem art. 207 § 6 kpc nie było przeszkód aby je przeprowadzić.

Prawidłowo zatem Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy dopuścił dowód ze wskazanych wyżej dokumentów, przeprowadził ich ocenę i poczynił w oparciu o nie ustalenia, co do istotnych w sprawie faktów.

Podkreślić przy tym należy, że apelujący nie podnieśli żadnych zarzutów odnośnie oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji.

Zważywszy, że nie było podstaw do zdyskredytowania zgłoszonych przez powoda dowodów z przyczyn wskazanych przez pozwanych; nadto że pozwani nie przedstawili żadnych zarzutów, co do oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy oraz co do poczynionych przez ten Sąd ustaleń faktycznych; że analiza materiału procesowego przeprowadzona przez Sąd odwoławczy potwierdza prawidłowość tej oceny i ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji; nadto że pozwani w toku całego procesu nie stwierdzili, że – czy to działając początkowo jako współnicy spółki cywilnej, a następnie w imieniu spółki jawnej oraz każdy z pozwanych, jako poręczyciel, w swoim imieniu - nie zawierali przywołanych przez powoda umów, czy porozumień – stwierdzić należy, że w zakresie gromadzenia dowodów, ich oceny oraz ustalenia istotnych w sprawie faktów, procedowanie Sądu Okręgowego było prawidłowe.

Odnosząc się do zarzutów pozwanych R. K. oraz J. P., dotyczących naruszenia przepisów prawa materialnego stwierdzić należy, że również te zarzuty okazały się bezzasadne.

Pozwany R. K. wskazał na nieważność poręczenia z 19 grudnia 2005 roku (skutkującą nieważnością poręczenia z 4 grudnia 2009 roku) z uwagi na naruszenie art. 65 § 1 kc poprzez uznanie, że poręczenie jest ważne, podczas gdy – według pozwanego - wolą pozwanych było ustanowienie 19 grudnia 2005 poręczenia łącznie przez J. P., A. P. (1), R. K. oraz B. K., tymczasem poręczenie podpisali tylko J. P. i R. K..

Nadto obaj pozwani - R. K. oraz J. P., upatrywali nieważności umowy poręczenia w zakresie odsetek naliczonych po podpisaniu porozumienia z dnia 4 grudnia 2009 roku, z uwagi na naruszenie art. 878 § 1 kc, jako poręczenia za dług przyszły, którego wysokość nie została określona.

Twierdzenia R. K., co do braku woli jego oraz pozwanego J. P., co do poręczenia za dług spółki jawnej określony w porozumieniu z 19 grudnia 2005 roku, tylko przy jednoczesnym poręczeniu przez pozostałe, wymienione – jako poręczyciele – osoby, po pierwsze nie znajdują potwierdzenia w brzmieniu poręczenia z 19 grudnia 2005 roku; po drugie pozostają w sprzeczności z oświadczeniem pozwanych z 4 grudnia 2009 roku, co do skuteczności poręczenia za dług spółki jawnej określony w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku, z których wynika, że nie tylko potwierdzili istnienie poręczenia z 19 grudnia 2005 roku (mimo, że A. P. (1) i B. K., nie poręczyły w dniu 19 grudnia 2005 roku), ale też, że w tych realiach ich wolą objęte było poręczenie tylko przez R. K. i J. P. za dług spółki jawnej określony w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku (k-ty 4, 164-165, 178, 179-182, 286). Zważywszy, że nie budzi wątpliwości fakt, że za należność określoną w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku poręczenia udzielili R. K. i J. P., zatem ten zarzut pozwanego J. K. również nie mógł odnieść postulowanego przez niego skutku.

Podobnie jak zarzut pozwanych R. K. i J. P., co do nieważności umowy poręczenia, z uwagi na brak określenia górnej granicy ich odpowiedzialności z tytułu odsetek należnych pozwanemu od kwot objętych porozumieniem z dnia 4 grudnia 2009 roku. Zarzut ten przede wszystkim, okazał się bezprzedmiotowy, jako, że za zasadne w tym procesie Sąd uznał ostatecznie tylko należności z tytułu odsetek uznanych przez pozwanych w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku, określonych w tym porozumieniu kwotowo.

Już tylko dla porządku dodać należy, jako że w tym zakresie pozwani nie formułują zarzutów, że inną kwestię stanowią wynikające z przepisu art. 482 § 1 kc i § 2 kc odsetki za opóźnienie w spełnieniu przez pozwanych R. K. i J. P. świadczenia. Zważywszy, że pozwani R. K. i J. P., jako poręczyciele, byli wezwani do zapłaty zadłużenia spółki w listopadzie 2010 roku (k-ty 28,29, 188, 192), stwierdzić należy, że w dacie od której powód dochodzi od nich odsetek - 21 maja 2012 roku - z pewnością pozostawali w opóźnieniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest też podstaw aby uznać zasadność podniesionego przez pozwanych na rozprawie apelacyjnej zarzutu przedawnienia. Zwrócić przy tym należy uwagę, że pozwani formułując ten zarzut nie przeciwstawili argumentacji Sądu Okręgowego zaprezentowanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odnośnie braku zasadności zgłoszonego przez pozwanych również w postępowaniu pierwszoinstancyjnym zarzutu przedawnienia, motywów które w ich ocenie czynią błędnym stanowisko Sądu pierwszej instancji w tym zakresie, a ograniczyli się jedynie do ogólnych stwierdzeń, że z uwagi na trzyletni okres przedawnienia świadczeń okresowych, jakimi są odsetki, co najmniej część żądania powoda jest przedawniona.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację Sądu Okręgowego o braku podstaw do przyjęcia zasadności zgłoszonego przez pozwanych zarzutu przedawnienia kwot dochodzonych w tym procesie, a z uwagi na obszernie przytoczenie tych motywów we wstępnej części niniejszego uzasadnienia, za niecelowe uznać należy ponowne ich cytowanie (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1999 r., II KKN 217/98, LEX nr 1213477). Podkreślić jedynie należy, że w sprawie istotnym jest, że na dochodzoną w tym procesie przez powoda kwotę 163.438,15 euro składały się odsetki bieżące w kwocie 15.408,02 euro (w tym: -14.104,23 euro - za okres od 5 grudnia 2007 roku do 3 grudnia 2009 roku – uznane przez pozwanych w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku; 1.303,79 euro - za okres od 30 maja 2010 roku do 27 października 2010 roku -wyliczone na podstawie porozumienia z 4 grudnia 2009 roku) oraz odsetki karne w wysokości 148.030,13 euro (w tym: 132,206,18 euro – za okres od 20 stycznia 2004 roku do 18 grudnia 2005 roku – uznane przez pozwanych w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku; 7766,70 euro, za okres od 30 stycznia 2009 roku do 3 grudnia 2009 roku – uznane przez pozwanych w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku; 8.057,25 euro, za okres od 30 czerwca 2010 roku do 9 lutego 2011 roku wyliczone na podstawie porozumienia z 4 grudnia 2009 roku). Jak wcześniej wskazano, z uwagi na brak możliwości zweryfikowania prawidłowości wyliczenia kwot nie uznanych przez pozwanych w porozumieniu z dnia 4 grudnia 2009 roku, Sąd Apelacyjny za zasadne uznał jedynie żądanie powoda z tytułu odsetek, które kwotowo zostały określone i uznane przez pozwanych w podanej wyżej dacie, czyli do kwoty 154.077,11 euro (k-ty 4, 164-165, 179-182, 286). Zważywszy przy tym, że określone w art. 117 § 2 kc zrzeczenie się zarzutu przedawnienia jest oświadczeniem woli, do którego należy stosować wszelkie reguły dotyczące składania oświadczeń woli. Zrzeczenie się zarzutu przedawnienia wywołuje zatem skutki prawne, gdy doszło do drugiej strony w taki sposób, iż mogła zapoznać się z jego treścią. Zrzeczenie się zarzutu przedawnienia jest jednostronnym

oświadczeniem woli i może ono stanowić element składowy ugody. Nie wymaga żadnej szczególnej formy, aby było skuteczne. Może być dokonane w sposób wyraźny lub dorozumiany, poprzez każde zachowanie się dłużnika, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. A zawarcie ugody, w której pozwany uznał przedawnione roszczenie, uznawane jest za zrzeczenie się zarzutu przedawnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 1997 r., I CKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 4 grudnia 2014 r., I ACa 248/14, LEX nr 1587265). Mając zatem na uwadze, że pozwani w dniu 4 grudnia 2009 roku uznali istnienie po stronie powodowej wierzytelności z tytułu odsetek łącznie w kwocie 154.077,11 euro, a pozew w tej sprawie wniesiony został w dniu 21 maja 2012 roku, zatem przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia, ten zarzut pozwanych również uznać należy za bezpodstawny.

Reasumując stwierdzić należy, że w związku z niemożnością zweryfikowania prawidłowości wyliczeń powoda, co do wysokości dochodzonych w tym procesie odsetek – ponad odsetki uznane przez pozwanych w porozumieniu z 4 grudnia 2009 roku – Sąd Apelacyjny na podstawie przepisu art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok o tyle tylko, że zasądzoną w punkcie pierwszym kwotę 163.438,15 euro zmniejszył do kwoty 154.077,11 euro i oddalił powództwo, co do należności głównej ponad zasądzoną kwotę.

Mając na uwadze, że apelacje pozwanych nie doprowadziła do ustalenia, że zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie nie odpowiada prawu; zważywszy przy tym, że Sąd Apelacyjny nie stwierdził też, aby orzeczenie to wydane zostało w warunkach nieważności postępowania – na podstawie art. 385 kpc - apelacje pozwanych w pozostałej części zostały oddalone.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 108 § 1 kpc oraz art. 100 zd. 2 kpc w związku z art. 98 § 1, § 3, § 4 kpc i § 6 ust. 7 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Mając na uwadze, że powód przegrał jedynie, co do nieznaczącej części swego żądania (co do ok.5, 7%), Sąd odwoławczy postanowił obciążyć pozwanych całością należnych powodowi kosztów, określonych według zasady odpowiedzialności za wynik sporu.

Edyta Buczkowska-Żuk Małgorzata Gawinek Mirosława Gołuńska